

ברכות מ. (המשנה) עד מא: (ש2 מתחת לחרב של הב"ח)

קדימה בפירות: ראשית יש להבחין בין 2 תרחישים:
א. יש פירות שונים בעלי אותה ברכה במקרה זה הפרי הראשון יהיה ה'נציג' של שאר הפירות ו'יוציא אותן ידי חובה'.
ב. לכל פרי יש ברכה משלו - הדין הוא רק מי יהיה ראשון.
 במקרה א' נחלקו התנאים במשנה האם החביב קודם או 7 המינים קודמים. להלכה פוסקים שמין 7 קודם ואחר כך החביב.
 במקרה ב' נחלקו הראשונים: הרא"ש - אין חשיבות לסדר.
בה"ג - כשם שיש להקדים 'אדמה' ל'שהכל' כיוון ש'אדמה' היא ברכה מבוררת יותר כך יש להקדים 'עץ' ל'אדמה'.
תוס' - מקדים את החביב, מרדכי - מקדים את שבעת המינים.
 להלכה מקדימים עץ לאדמה ואם אחד מהם חביב או שהוא מ7 המינים מקדימים אותו.

המשנה

בירך ברכה כוללת - יצא בדיעבד.
בירך ברכה מצומצמת (שלא מתאימה) - לא יצא.

לכּן: בירך על פרי עץ - 'פרי האדמה' - יצא.
 בירך על ירק - 'פרי העץ' - לא יצא.
 בירך על כל מאכל שהוא - 'שהכל' - יצא.

פרי שיש לו גזע קבוע ממנו יוצאים כל שנה פירות - נקרא 'פרי העץ'.
 פרי שגזעו מחליף - נקרא 'פרי האדמה'.

בירך שהכל על לחם או יין:
ר' יוחנן: יצא.
רב הונא: לא יצא.

בברייתא מופיעה מחלוקת תנאים:
 בירך: 'כמה נאה פת זו, ברוך המקום שבראה'.
ר' מאיר: יצא. ר' יוסי: לא יצא.
מח' זו שונה ממח' האמוראים:
 האמוראים נחלקו האם צריך להזכיר במפורש 'לחם'.
 התנאים נחלקו מה הדין במציאת ברכה חדשה.

שינוי הברכה

1. המברך בלשון אחרת, גם אם אין זה תרגום מדויק של הברכה - יצא.
 2. מה חיוני להזכיר בברכה: רב - שם שמים. ר' יוחנן: שם שמים ומלכות.

'לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי'.
לא עברתי: מכאן שיש לברך.
לא שכחתי:
רב: מכאן שיש להזכיר שם ה'.
ר' יוחנן: יש להזכיר גם מלכות.

המשנה

אוכל שלא ינק מהאדמה - ברכתו 'שהכל'.

אוכל שהתקלקל (ועדיין אכיל):
ת"ק: ברכתו 'שהכל'.
ר' יהודה: לא מברכים על מין קללה.

קדימויות בברכה:
ר' יהודה: 7 המינים קודם.
חכמים: החביב קודם.

'לא ינק' - לרבות פטריות הגדלות מהאדמה אבל לא יונקות ממנה, שברכתן שהכל.

דוגמאות לאוכל שהתקלקל:
 חומץ, ארבה, נובלות, לחם מעופש, יין מוקרם, תבשיל מקולקל קמעה.
נובלות:
הצעה א': תמרים שבושלו בשמש.
הצעה ב': תמרים שנשרו ברוח.
 הצעה ב' אינה מין קללה, ולכן קשה ליישמה במשנה שלנו.

ציטוט מהמשנה

עולא: המח' היא רק כאשר הברכות שוות.
 במקרה זה הפרי הראשון פוטר את השאר,
 הדיון הוא מי יהיה 'שליח הציבור' של הפירות.
דעה נוספת: המח' היא גם כאשר הברכות שונות.
 במקרה זה השאלה היא רק מי יקדם למי.

קדימויות בברכה:
 ר' יהודה: 7 המינים קודם.
חכמים: החביב קודם.

רב המנונא: הקריטריון
 לקדימה הוא קירבה
 למילה 'ארץ'.
 אם שניהם קרובים
 באותה מידה - ה'ארץ'
 הראשונה קודמת.

ר' יצחק מסביר
 שדברי ר' חנן הם
 רק אסמכתא
 והשיעורים הם
 הלכה למשה מסיני.

ר' יצחק: כדי להקדים את מי שמופיע ראשון.
 ר' חנן: ללמד דיני שיעורים:
חיטה - שיעור טומאת בגדים לנכנס לבית מנוגע
 כדי אכילת חצי פת חיטין.
שעורה - השיעור של עצם המטמאת במגע ומשא.
גפן - חיוב על רביעית יין לנזיר.
תאנה - שיעור גרוגרת לחיוב הוצאה בשבת.
רימון - גודל של חור המפקיע דין כלי.
זית - רוב שיעורי האכילה.
תמר - ככותבת הגסה - שיעור אכילה ביום כיפור.

מה לומדים מהפסוק
 'ארץ חטה ושעורה...'